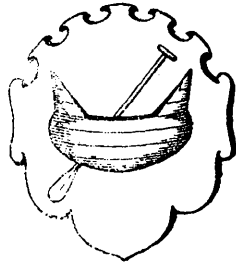

DZIENNIK

ZARZĄDU

M. ŁODZI.

Redakcja i administracja
Plac Wolności 14. Tel. 29-00.
Administ. czynna od g. 9-12 w p.
Redakcja od godz. 2-3 po południu

Ogłoszenia: Wiersz nonpareil (cztery szp. na stronie) zł. 0.20-Przed tekstem zł. 0.55—za wiersz (dwie szpelt na stronie) Drobną zł. 0,95 za wyraz. Najmniejsze ogłoszenie zł. 5.—

Prenumerata: Miesięcznie zł. 1.—.

Cena egzemplarza zł. 0.25.

Nr. 26. (353)

Łódź, wtorek 29 czerwca 1926 r.

Rok VIII

Leon Gajewicz

Dyr. Tow. Kredytow. Miejskiego,
Członek Komitetu Rozb. m. Łodzi.

W kwestji konwersji kredytów budowlanych.

Do tej pory kwestja konwersji, udzielonych na rozbudowę miast, kredytów gotówkowych, znajduje się pod znakiem zapytania. Nie przesadzimy, twierdząc, że w obecnym stanie rzeczy nikt nie jest w stanie dać jasnej odpowiedzi na pytanie, w jaki sposób dłużnicy zwrócą dług, zaciągnięty na budowę nowych mieszkań.

Ustawa o rozbudowie miast z dnia 29 kwietnia 1925 roku w art. 12 wspomina, że dłużnik po upływie 1 1/2 roku obowiązany będzie otrzymaną pożyczkę zamienić na dług długoterminowy, amortyzacyjny przy pomocy instytucji finansowych, wskazanych przez Ministra Skarbu. Sprzedaż listów zastawnych, czy obligacji ma jakoby posłużyć wedle brzmienia ustawy za jeden ze środków na dalszą rozbudowę miast... O-tóż ludzi się, ażeby w obecnych warunkach gospodarczych listy zastawne czy obligacje, wypuszczone na konwersje kredytów budowlanych, udzielanych aż do 80 proc. szacunku nieruchomości, mogły być nie tylko łatwo zbywane na giełdzie, lecz nawet służyć za źródło dalszych kredytów, jest to zapoznawać i obecny stan kredytu długoterminowego i ogólnokrajowe stosunki gospodarcze.

Odczuwały to zapewne sfery ministerjalne, skoro w październiku 1925 roku nakazały komitetom rozbudowy miast opracować uwagi do nowelizacji ustawy. Nie dotykając innych działań ustawy o rozbudowie miast, pragnę zwrócić uwagę na jednogłośnie przyjęty przez wyłonioną w Łodzi komisję do opracowania uwag nad nowelizacją ustawy, sposób konwersji kredytów budowlanych przy pomocy takich wypróbowanych instytucji, jakimi są nasze Towarzystwa Kredytowe Miejskie w b. zarborze rosyjskim.

*

*

Tu przedwstępnie zaznaczamy, że Komitet Rozbudowy w Łodzi w uwagach nad nowelizacją Ustawy o Rozbudowie miast stanął na tem

stanowisku, że we wszystkich większych miastach fundusze, zbierane z podatku od lokali i placów niezabudowanych, przeznaczone być winny dla tychże miast, jako stałe i ciągłe źródło kredytów na rozbudowę, pozostające w zawiadywaniu komitetów rozbudowy, względnie magistratów.

Kredyty te rozdzielane pomiędzy budujących właścicieli mogłyby być łatwo zamienione po ukończeniu budowy na normalny kredyt długoterminowy, amortyzacyjny przy pomocy Towarzystw Kredytowych Miejskich.

Zresztą i kredyty, udzielone już przez Bank Gospodarstwa Krajowego, również mogłyby być łatwo w ten sam sposób skonwertowane, o ileby sfery ministerjalne zgodziły się ogólną sumę tych kredytów uznać za stałe i ciągłe źródło pomocy na rozbudowę miast.

* * *

Na czemże zatem polega projekt konwersji pożyczek budowlanych przy pomocy Towarzystw Kredytowych Miejskich? Operacja ta przedstawia się nadzwyczaj prosto i wyłącza wszelkie ryzyko. Komitet Rozbudowy, mając dla siebie zapisaną na hipotece nieruchomości kaucję na pewność udzielonego właścicielowi kredytu, oraz zobowiązanie tegoż właściciela zaciągnięcia po skończeniu budowy pożyczki w Towarzystwie Kredytowym w listach zastawnych, przyjmuje na zaspokojenie swej należności otrzymane przez właściciela listy zastawne, oprocentowane dajmy na to na 10 proc. w stosunku rocznym.

Być może, że pożyczka, uzyskana z Towarzystwa Kredytowego nie pokryłaby, w rzadkich wypadkach, całkowitego kredytu, udzielonego przez Komitet Rozbudowy, w każdym razie liczyć można napewno, że pożyczka Towarzystwa Kredytowego wyczerpałaby 60 proc. — 65 proc. szacunku nieruchomości. Resztującą część, nie pokrytą listami zastawnymi, Komitet Rozbudowy mógłby rozłożyć na raty półroczne, na okresie dłuższy, niż, dajmy na to, lat 5, z doliczeniem pewnego procentu od kapitału i ułamku procentu na administrację.

W tej operacji atoli, którą nazwaćby można finansowo-społeczną, najważniejszą rzeczą jest, po jakim kursie Komitet Rozbudowy ma przyjmując listy zastawne i co on ma z nimi począć, skoro o sprzedaży ich w obecnych warunkach mowy być nie może.

Otóż tu zgóry należy zaznaczyć, że Komitet Rozbudowy przyjmuje listy zastawne nie w celach spekulacyjnych, zarobkowych, lecz tylko na doskonałe, wyłączające wszelkie ryzyko, zabezpieczenie udzielonych kredytów gotówkowych i podtrzymanie ciągłości akcji rozbudowy miast. Komitet przyjmuje listy zastawne po 100 za 100 lub w ostatecznym razie z pewnem ustępstwem od ceny nominalnej i przetrzymuje je aż do zupełnego wycofania ich z obiegu drogą losowania i zrealizowania ich następnie w kasie Towarzystwa Kredytowego po 100 za 100. Okres całkowitego umorzenia takich listów zastawnych można zgóry ustalić — dłuższy lub krótszy — stosownie do porozumienia się z Towarzystwem Kredytowym np. na lat 15, 20, 27 i t. d. Przez cały ten okres czasu Komitet Rozbudowy miałby kapitał swój oprocentowany na 10 proc. w stosunku rocznym (kupony od listów zastawnych) i co roku korzystałby na wylosowaniu się pewnej części listów do umorzenia i opłaceniu ich gotowizną po 100 za 100.

Samo się przez się rozumie, że w razie nastania wcześniej normalnych stosunków w sferze kredytu długoterminowego, Komitet Roz-

budowy mógłby drogą sprzedaży listów zastawnych osiągnąć wcześniej wyłożoną na kredyty gotówkowe sumę.

Łatwo zrozumieć, że tego rodzaju konwertowanie długów budowlanych listami zastawnymi po 100 za 100 byłoby dla obywateli miast pierwszorzędną ulgą i utrzymywałoby ciągłość akcji budowlanej w miastach, Komitety Rozbudowy zaś, respective Bank Gospodarstwa Krajowego posiadałyby idealne wprost zabezpieczenie wykładanych na ten cel funduszków gotówkowych.

Regulaminowo rzecz ta przedstawiałaby się mniej więcej tak:

1) Środki pieniężne, stanowiące fundusz budowlany miasta, pozostają w zawiadywaniu Komitetu Rozbudowy i winny być lokowane w jednym z banków państwowych.

2) Po zaakceptowaniu przez Komitet Rozbudowy w zasadzie planu budowy i rodzaju budowli, Komitet Rozbudowy żąda od właściciela zapisania dla Komitetu na hipotece kaucji do pewnej wysokości, na zabezpieczenie przyznać się mającego kredytu.

3) Komitet Rozbudowy znosi się jednocześnie z Towarzystwem Kredytowym, prosząc o wyrażenie opinii, czy ze strony prawnej nie zachodzą przeszkody do przyznania pożyczki na daną nieruchomość.

4) Po otrzymaniu zadawalającej odpowiedzi Komitet Rozbudowy przyznaje właścicielowi kredyt, wypłacany w miarę posuwania się budowy.

5) Po otrzymaniu pożyczki w listach zastawnych, właściciel przekazuje takowe Komitetowi Rozbudowy.

DZIAŁ SPRAWOZDAWCZY.

Protokół

13 (IV sesji) posiedzenia Rady Miejskiej.

Łódź, dnia 27 maja 1926 roku.

(Dokończenie)

III. W sprawie Pragmatyki Służbowej dla Pracowników Zarządu m. Łodzi:

Rada Miejska, przychylając się do wniosku Magistratu Nr. 254 z dnia 12 marca 1926 roku, postanawia:

1. Zgodzić się na poczynienie zmian, proponowanych przez władze nadzorcze (reskrypt Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi Nr. S. M. 695/125 z dnia 8.III-1926 r.), w uchwalonej przez Radę Miejską w dniu 1 lipca 1925 roku pragmatyce służbowej dla pracowników Zarządu m. Łodzi.

2. Poczynić w związku z tem w pragmatyce służbowej dla pracowników Zarządu m. Łodzi następu-

jące zmiany:

a) w artykułach: 6, 13, 32 i 60 w tytułach Dyrektor Zarządu Głównego i Wicedyrektor Zarządu Głównego wyraz „Głównego” zamienić wyrazem „miejskiego”.

b) w artykule 7 ust. 2-gi, zaczynający się od słów „stanowiska służbowe I i II stopnia i t. d.” i ustęp 3-ci, zaczynający się od słów: „Prezydent Magistratu określi i t.d.” — skreślić; zamiast tego wstawić nowy ustęp treści następującej:

„Rada Miejska na wniosek Magistratu ustala w statucie etatów, jakie stanowiska w Zarządzie Miejskim należy zaliczać do wyżej wymienionych kategorii, oraz określa, jakie wymagania specjalne stawiać należy kandydatom na poszczególne stanowiska.

Najwyższym stopniem służbowym dla pracowników, posiadających wykształcenie niższe, może być stopień IV, odpowiadający VIII grupie uposażenia funkcjonariuszów państwowych. Najwyższym stopniem służbowym dla pracowników

z nieukończonym wyższym a ukończonym średnim wykształceniem może być III stopień, odpowiadający VII grupie uposażenia funkcjonariuszów państwowych. Najwyższym stopniem służbowym dla pracowników z ukończonym wyższym wykształceniem może być stopień I, odpowiadający V grupie uposażenia funkcjonariuszów państwowych“.

Dalszy ciąg tego artykułu — bez zmiany.

c) w artykule 24 skreślić wyrazy; „za co otrzymują ustawą przewidziane wynagrodzenie po upływie miesiąca“.

d) artykuł 25 skreślić i w związku z tem zmienić odpowiednio numerację następnych artykułów.

e) w art. 29 pragmatyki służbowej w wierszu pierwszym wyraz „stały“ zamienić wyrazem „etatowy“.

f) art. 33 nadać następujące brzmienie:

„Związkom Zawodowym pracowników miejskich przysługuje prawo przedstawienia Magistratowi swych postulatów i wyrażenia opinii w zakresie spraw, dotyczących pracowników miejskich“.

g) w art. 51 skreślić ostatnie wyrazy punktu 5-go: „i zaświadczenie odpowiedniego robotniczego związku zawodowego“.

h) Artykułowi 63 nadać następujące brzmienie:

„Magistrat przydziela do Biura Rady Miejskiej potrzebny personel, który od tej chwili podlega służbowo i personalnie Prezydium Rady.

Zwolnienie, przeniesienie lub wdrożenie przez Magistrat dochodzenia dyscyplinarnego przeciwko pracownikom Biura Rady Miejskiej w ramach postanowień niniejszej pragmatyki, może nastąpić w każdym dotyczącym wypadku jedynie w porozumieniu i za zgodą Prezydium Rady Miejskiej względnie Prezesa Rady“.

3. Zatwierdzić Pragmatykę Służbową dla Pracowników Zarządu m. Łodzi w brzmieniu, uchwalonem przez Radę Miejską w dniu 1 lipca

1925 roku, z uwzględnieniem zmian, zgodnie z punktem 2-im uchwały niniejszej.

(W głosowaniu brało udział 71 członków Rady Miejskiej; z których 13 oświadczyło się przeciwko uchwale).

W sprawie powyższej Frakcja radnych N. P. R. zgłasza następujące oświadczenie:

„W sprawie przedłożonej Radzie Miejskiej do ostatecznego uchwalenia pragmatyki służbowej w imieniu frakcji radzieckiej N. P. R. składam następujące oświadczenie;

Frakcja nasza, stojąc zasadniczo na stanowisku współpracy Zarządu Miasta ze Związkami pracowniczymi, w toku prac i obrad nad pragmatyką pozostawała w kontakcie ze związkami i w miarę możliwości uwzględniała słuszne ich postulaty. Gdy władze Wojewódzkie zakwestjonowały cały szereg paragrafów uchwalonej przez Radę Miejską pragmatyki, frakcja nasza w Radzie i Magistracie stała na stanowisku odwołania się do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych celem obrony integralności pragmatyki w brzmieniu, uchwalonem przez Radę Miejską. Rekurs jednak Magistratu nie został we wszystkich punktach uwzględniony przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, które uzależniło zatwierdzenie pragmatyki pbd warunkiem poczynienia w niej pewnych zmian.

Wobec tego Rada Miejska ma do wyboru jedno z dwojga: albo dalsze odkładanie załatwienia sprawy pragmatyki, albo też zatwierdzenie jej w brzmieniu, proponowanem przez władze nadzorcze.

Mając do wyboru te dwie drogi, frakcja radziecka N. P. R. z uwagi na konieczność ustalenia stosunków służbowych w Magistracie oraz ze względu na dobro ogółu pracowników miejskich — nie widzi możliwości odkładania pod jakimkolwiek bądź pozorem sprawy ostatecznego uchwalenia przez Radę Miejską pragmatyki służbowej.

Z wyłuszczonej względów frakcja radziecka N.P.R. będzie głosowała za wnioskiem Komisji Pracy, zastrzegając sobie możność wystąpienia w przyszłości z inicjatywą w kierunku zmiany tych paragrafów, które nie odpowiadają interesom pracowników miejskich oraz są sprzeczne ze stanowiskiem pracowniczych związków zawodowych“.

IV. W sprawie podwyższenia płac robotników, zatrudnionych przy budowie kanalizacji oraz robotach publ. Magistratu m. Łodzi.

Po zreferowaniu sprawy przez r. Zuberta, sprawozdawcę Komisji Pracy, w dyskusji, jako pierwszy, zabiera głos r. Bartczak. W trakcie przemówienia r. Bartczaka wszczyła się tumult na galerji, uniemożliwiający prowadzenie obrad, wobec czego Prezes Rady zarządza przerwanie obrad.

Po wznowieniu obrad i zgłoszeniu przez Prezesa następującego oświadczenia:

„Oświadczam, że poraz pierwszy w Radzie Miejskiej zdarzył się tego rodzaju wypadek, że rozpoczęto próby teroru na Radę Miejską z zewnątrz. Jest to rzecz bezwzględnie niedopuszczalna i dlatego też oświadczam, że, jeżeli ze strony kogokolwiek z zewnątrz będą czynione próby zakłócenia spokoju obrad Rady Miejskiej, jeżeli przez kogokolwiek z zewnątrz będą czynione próby terroryzowania, przeszkadzania w obradach, ogłaszanie jakichkolwiek objawów zadowolenia lub niezadowolenia, natychmiast obrady przerwę i posiedzenie skończę“ —

Rada przystępuje do dalszych obrad nad sprawą powyższą“.

W dyskusji w dalszym ciągu zabierają głos radni: Milman, Rapsalski, Pawlak, Młotecki, Lichtenstein i Kuk, oraz jako ostatni, sprawozdawca Komisji Pracy.

A. Wychodząc z założenia, że koszty utrzymania rodziny robotniczej uległy znacznej wyższe, wobec

czego zachodzi konieczność podniesienia płac — Rada Miejska postanawia:

1.a) uchylić uchwałę Magistratu m. Łodzi z dnia 9 kwietnia 1926 roku w sprawie ustalonych na zł. 4.00 dziennie płac robotników, zatrudnionych przy robotach kanalizacyjnych;

b) podnieść stawkiienne robotników, zatrudnionych przy robotach kanalizacyjnych, do zł. 5.20 dziennie, która to podwyżka obowiązuje od poniedziałku, dnia 17 maja 1926 roku;

c) w powyższym stosunku procentowym podwyższyć odpowiednio stawki wszystkich pozostałych robotników, zatrudnionych przy budowie kanalizacji;

d) zobowiązać Magistrat do zawarcia umowy zbiorowej ze związkami zawodowymi w przeciągu miesiąca, poczynszy od dnia 15 maja 1926 r. Po upływie 2-ch tygodni od daty zawarcia umowy Magistrat winien powiadomić o tem Radę Miejską;

e) wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

2. a) uchylić uchwałę Magistratu m. Łodzi z dnia 9 kwietnia 1926 roku w sprawie ustalonych na zł. 4.— dziennie płac robotników, zatrudnionych przy robotach publicznych Magistratu m. Łodzi;

b) podnieść stawkiienne robotników, zatrudnionych przy robotach publicznych Magistratu m. Łodzi, do zł. 5,20 dziennie, która to podwyżka obowiązuje od poniedziałku, dnia 17 maja 1926 roku;

c) zobowiązać Magistrat do unieważnienia wypowiedzenia robotnikom, zatrudnionym na robotach publicznych Magistratu m. Łodzi;

d) wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

B. Rada Miejska wzywa Magistrat do skasowania przy budowie kanalizacji t. zw. robót akordowych.

C. Rada Miejska wzywa Magistrat, aby robotników do robót kanalizacyjnych przyjmowano za po-

średnictwem związków zawodowych.

D. Sprawę ustalenia — w porozumieniu ze związkami zawodowymi — wysokości kontyngentu robotników kanalizacyjnych — przekazać Komisji Pracy.

W sprawie powyższej r. Stypułkowski zgłasza oświadczenie, treści następującej:

„Wobec tego, że przebieg posiedzenia Rady Miejskiej w dniu 27 maja r. b., t. j. w dniu dzisiejszym, odbywał się pod terorem galerji, że wskutek tego swoboda obrad została zakłócona — nie biorę udziału w głosowaniu nad sprawą powyższą“.

V. W sprawie przepisów o opłatach za mieszkania, zajmowane przez pracowników Zarządu m. Łodzi w budynkach miejskich oraz w budynkach, przez miasto dzierżawionych lub administrowanych:

Sprawę referuje r. Dębowski.

Uchwał żadnych nie powzięto.

Z powodu zdekompilowania sali przewodniczący o godz. 23 min. 45 posiedzenie zamyka.

Przewodniczący

(—) Dr. B. Fichna.

Radni - Sekretarze

(—) A. Cyrański.

(—) R. Klim.

Prowadzący Protokół

(—) P. Rundo.

Sprawozdanie

z działalności Archiwum Miejskiego w pierwszym półroczu 1926 roku.

Punktem zwrotnym w działalności Archiwum Miejskiego w okresie sprawozdawczym była konferencja archiwalna, która odbyła się w dniu 27 stycznia 1926 roku. Wspomniana konferencja uchwaliła szereg dezyderatów, sprecyzowanych w siedmiu punktach. Wszystkie te dezyderaty zostały przez Magistrat i Ra-

dę Miejską przyjęte i częściowo zrealizowane.

1. W celu należytego zabezpieczenia dokumentów i aktów archiwalnych Prezydjum Magistratu przydzieliło narażnie jedną salę w dawnym ratuszu, w której przeprowadzono gruntowny remont, mianowicie: na posadzkę cementową dano podłogę, ściany pomalowano farbą olejną, przebudowano piec, założono instalację elektryczną a w Warsztatach Miejskich wykonano 8 nowych półek. Objęcie całego parturu, zgodnie z wnioskiem konferencji archiwalnej, uległo zwłoce z powodu trudności lokalowych; z tego też powodu Archiwum mieści się i nadal w warunkach bardzo niekorzystnych w dwóch wilgotnych pokojach w oficynie domu pod Nr. 2 przy Placu Wolności i na poddaszu dawnego ratusza, dokąd przeniesione zostały akta, znajdujące się w piwnicy, gdzie ulegały zniszczeniu.

Do preliminarza budżetowego na rok 1926 poza kredytami, obejmującymi pensje personelu archiwalnego; złożonego z 3-ch osób, opłaty lokalu, opału, światła i zeszywania aktów zaakceptowane zostały przez Magistrat nowe pozycje, mianowicie:

a) na założenie podłogi w sali Archiwum zł. 450;

b) na kupno 8-miu. półek zł. 2.800;

c) na prenumeratę pism codziennych, perjodycznych i jednodniówek, ulotek, wydawanych w Łodzi zł. 700;

d) na naukową bibliotekę podręczną i prenumeratę pism fachowych zł. 400;

e) na honorarja i koszta podróży 3-ch pozamiejskowych członków Komisji Archiwalnej zł. 600.

Nieuwzględnione natomiast zostały przedstawione Magistratowi w preliminarzu budżetowym kredyty następujące:

a) na ankietę, celem zebrania materiałów archiwalnych, dotyczących m. Łodzi zł. 200;

b) na nabywanie, względnie spo-

ządzanie odpisów dokumentów, dotyczących dziejów Łodzi, jakie są w innych archiwach, bądź stanowią własność prywatną oraz na wydawnictwo drukiem materiałów historycznych zł. 2.000.

2. Wniosek, w sprawie mianowania stałego woźnego w Archiwum został przez Magistrat przyjęty i etat ten do budżetu na rok 1926 włączony.

3. Akta w poszczególnych Wydziałach zostały przez kierownika Archiwum przejrane i odpowiednio zabezpieczone. Złożenie zakończonych aktów przez registratury wydziałowe do Archiwum Aktów Dawnych uległo zwłoce z powodu braku lokalu — nastąpi to w najbliższym czasie. Oddanie aktów Wydziału Oświaty i Kultury nastąpi z końcem roku szkolnego.

4. Z powodu skreślenia kredytów na ankietę, dotyczącą zbierania danych o materiałach historycznych do dziejów Łodzi, jakie znajdują się w archiwach innych, Zarząd Archiwum zwrócił się z prośbą o to do Naczelnego Dyrektora Archiwów Rzeczypospolitej p. prof. Paczkowskiego, który łaskawie obiecał dostarczyć tych informacji z podległych mu archiwów państwowych, natomiast koszty, związane z poszukiwaniami w archiwach kapitulnych we Włocławku, Krakowie i Kurji Łódzkiej, jakie zostały podjęte, Zarząd Archiwum pokrywa z kredytów, przewidzianych w ilości 1.000 złotych na zeszywanie aktów, która to suma w tym roku nie będzie w całości wyzyskana. Na wniosek Zarządu Archiwum Prezydium Magistratu sumę tę podzieliło na 2 pozycje: 400 zł. na zeszywanie aktów i 600 zł. na koszt poszukiwań i prac historycznych.

5. Wydawnictwo materiałów historycznych do dziejów Łodzi w myśl wniosku Konferencji Archiwalnej nie zostało zapoczątkowane przez projektowane opublikowanie Łódzkiej Książki Wójtowskich i Radzieckich z XV i XVI wieku, jakie po-

siada Główne Archiwum Aktów Dawnych w Warszawie, z powodu braku kredytów — natomiast Zarząd Archiwum rozpoczął zbieranie i przygotował do druku w „Dzienniku Zarządu m. Łodzi“, dokumenty przepisane bezpośrednio z oryginałów łacińskich i polskich, przechowywanych w Archiwum Kapituły Katedralnej we Włocławku, a zamieszczonych w wadliwym tekście przez ś. p. ks. Stanisława Muznerowskiego w broszurce p. t. „Przyczynki do dziejów Łodzi“, wydanej w 1922 roku nakładem Łódzkiego Seminarjum Duchownego, a mianowicie:

a) Przywilej z roku 1332 Władysława księcia Łęczyckiego i Dobrzyńskiego, nadany biskupom kujawskim, w jakim jest najdawniejsza wiadomość historyczna o Łodzi,

b) Przywilej z roku 1387 biskupa kujawskiego Jana zwanego Kropidło, nadany na sołectwo we wsi Łodzia,

c) Przywilej z roku 1428 biskupa Jana, dotyczący posiadłości kościoła w Łodzi,

d) Przywilej królewski z roku 1433 Władysława Jagiełły, nadany miasteczku „Łodzia“,

e) Przywilej królewski z roku 1496 Jana Olbrachta, zezwalający na jarmarki w Łodzi,

f) Przywilej królewski z roku 1553 Zygmunta Augusta na jarmarki w Łodzi,

g) Przywilej z roku 1561, nadany Łodzi przez biskupa Jana Uchańskiego,

h) Przywilej z roku 1584 biskupa Hieronima Rozdrażewskiego, nadany wsi „Rozrazów“ (Zarzew obecne przedmieście Łodzi),

i) Przywilej z roku 1639 biskupa Macieja Łubińskiego, nadany plebanowi w Łodzi,

j) Kontrakt z roku 1790 na dzierżawę dziesięcin t. zw. dóbr stołowych biskupa kujawskiego,

k) Przywilej z 1792 roku biskupa Józefa Rybińskiego, nadany m. Łodzi,

W opracowaniu i tłumaczeniu słudanta Uniwersytetu Warszawskiego p. Andrzeja Żanda, który pracę wykonał pod kierunkiem docenta d-ra Arnolda, zebrano materiał historyczny z następujących źródeł drukowanych:

1) „Liber quintaciarum regis Casimiri ab. an. 1484-88“ Teka Pawińskiego — Tom II,

2) Inwentarz dóbr i dochodów Biskupstwa Włocławskiego (rok 1534) Archiwum Komisji Historycznej tom X wydawn. B. Ulanowskiego,

3) Źródła dziejowe Tom XIII Wielkopolska Tom II wydanie Pawińskiego,

4) „Monumenta Historica Diocesis Vladislaviensis“ tom XI r. 1627 i następne—Vladislaviae 1882-1904 edita Z. Chodyński.

5) „Liber Beneficiorum Joannis de Lasco ed. ks. Jana Łukomskiego tom II rok 1511-23,

6) Monumenta Medii Aevi historica“ tom XIII wyd. B. Ulanowskiego „Acta capituli Vladislaviensis“ rok 1464,

7) „Liber Beneficiorum“ Joanni Długosz rok 1440“ tom I Opera omnia T. VII Al. Przeździeckiego — Kraków 1863 r.

W archiwum Kapituły Krakowskiej rozpoczęto poszukiwania aktu erekcyjnego Łodzi, jaki według domniemania znajdował się w księdze uposażeń Biskupstwa Kujawskiego, zawierającej akta od XIII do XVII wieku.

Księga ta zatytułowana: „Privilegia super bona episcopalia variis personis cencessa ab anno 1227 ad 1636“ została przez ś. p. ks. Stanisława Chodyńskiego, prałata Katedry Włocławskiej wypożyczona do Krakowa do prac historycznych, podjętych przez ks. kan. Polkowskiego, który zmarł w 1888 roku i dokumentów, pożyczonych kapitule Włocławskiej nie zwrócił.

W okresie sprawozdawczym Archiwum otrzymało od prorektora Uniwersytetu Warszawskiego, zasłużonego historyka prof. Jana Ko-

chanowskiego cenny dar, znany z opisów autora „Szkieł i drobiazgów historycznych“. Jest to ocalały z pożaru, jakiemu Archiwum Miejskie w drugiej połowie XIX wieku uległo, rękopis „in folio major“, obejmujący okres od 1775 do 1822 roku, oprawny w zniszczoną skórę cielecą, zatytułowany: „Xięgi Wiczyzste Obywatelstwa Łódzkiego miasteczka Łodzi“.

Czcigodny Rektor, wręczając kierownikowi Archiwum ten cenny zabytek, zaznaczył, że w okresie zaboru rosyjskiego przechował „Xięgi Obywatelstwa Łódzkiego“, jako depozyt i wyraził radość swą, że w odrodzonej Polsce po powołaniu do życia Łódzkiego Archiwum Aktów Dawnych, depozyt ten zwrócić może właścicielowi t. j. miastu, bez obawy, że zniszczeniu ulegnie.

Księga uszkodzona była nazewnątrż, zwłaszcza grzbiet, uszkodzone też były karty przez robaki— w porozumieniu więc z panem prezydentem i członkiem Komisji Archiwalnej p. posem Waszkiewiczem Zarząd Archiwum restaurację księgi powierzył firmie introligatorskiej „Józef Pfeifer“ ul. Nawrot Nr. 13 — która pracę tę wykonała według wszelkich wymagań konserwatorskich.

6. Zgodnie z wnioskiem Konferencji Archiwalnej, uchwałą Magistratu powołana została do życia stała Komisja Archiwalna, złożona z przedstawicieli Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, Rady Miejskiej, Magistratu, Kurji Diecezjalnej i naukowych sił fachowych w składzie personalnym następującym:

Przewodniczący: prezydent miasta Marjan Cynarski,

Sekretarz: red. Stefan Kazimierzczak, kierownik biura Wydziału Statystycznego Magistratu m. Łodzi.

Członkowie:

Przedstawiciel Naczelnej Dykcji Zbiorów Archiwalnych Rzeczypospolitej. (Ministerstwa W. R. i O.

P.) Radca Ministerjalny dr. Wincenty Łopaciński, historyk;

Przedstawiciel Kurji Diecezjalnej ks. dr. Mieczysław Lewandowicz;

Przedstawiciele Rady Miejskiej radni: Antoni Idźkowski, dyrektor Wyższej Szkoły Realnej z Wydz. Handl. Zgromadzenia Kupców m. Łodzi i dr. med. Józef Schweig;

Przedstawiciel Magistratu prof. Zygmunt Hajkowski, ławnik Wydziału Oświaty i Kultury, historyk;

Dyrektor Zarządu Miejskiego Józef Zalewski.

Przedstawiciele naukowych sił fachowych:

Dyrektor Archiwum Państwowego w Poznaniu dr. Kazimierz Kaczmarczyk, historyk;

Dyrektor Archiwum Aktów Dawnych w Warszawie dr. Kazimierz Konarski, historyk;

Posel Ludwik Waszkiewicz, historyk

Mieczysław Hertz, statystyk;

Prof. Zygmunt Lorentz, historyk;

Kierownik Archiwum Miejskiego prof. Józef Raciborski, historyk.

Komisji przysługuje prawo koopcacji.

7. Statut Archiwalny w myśl zlecenia konferencji został opracowany przez komisję, składającą się z pp. dr. Łopacińskiego, dyrektora Kaczmarczyka i dra Konarskiego i uzgodniony przez Oddział Prawny Magistratu z ogólnymi przepisami o Zarządzie Miejskim.

Takim jest wynik dezyderatów i wniosków, powziętych na Konferencji Archiwalnej zwołanej przez p. prezydenta w dniu 27 stycznia w sprawie reorganizacji Archiwum Miejskiego.

W okresie sprawozdawczym, poza wymienionymi już pracami, na prośbę Magistratu m. Łasku przeprowadzono studia nad herbem miasta (Korab), uporządkowano najobszerniejszy dział w archiwum t. zw. „Administracyjny”, złożony z 2221 fascykulów z aktami, spraw bieżących, załatwiono 204, opacowa-

no projekt instrukcji dla registratury oraz — skatalogowano podręczną bibliotekę naukową, złożoną z następujących druków dawnych:

1) Dziennik Praw Królestwa Polskiego od 1816 do 1868 roku,

2) Dodatkowe Tomy do Dziennika Praw od 1815 do 1867 roku,

3) Zbiory Przepisów Administracyjnych od 1816 do 1867 roku.

4) Dziennik Urzędowy Królestwa Polskiego od 1819 do 1868 r. oraz

5) Druki Rosyjskie od 1867 do 1914 roku włącznie.

Zbiór ten, który będzie nadal starannie kompletowany (wszystkimi wydawnictwami fachowymi oraz wydawnictwami z dziejów Łodzi, powiększony został darami osób następujących:

1) od ks. prałata Wyrzykowskiego Archiwum otrzymało 2 egzemplarze broszurki ks. Stanisława Muznerowskiego pod tytułem: „Przyczynki do dziejów Łodzi”, wydanej nakładem Seminarjum Duchownego,

2) od Departamentu Sztuki otrzymano broszurkę pod tyt.: „Konserwacja zabytków“.

3) od p. dyrektora Kaczmarczyka 2 ostatnie prace historyczne tegoż autora: „Przegląd literatury, poświęconej dziejom Wielkopolski” i „Archiwa Polskie” oraz „Sprawozdanie prof. Krzyżanowskiego z Archiwum Aktów Dawnych m. Krakowa“,

4) od p. Aleksiego Rzewskiego, „Numer sprawozdawczy Dziennika Zarządu m. Łodzi, poświęcony Setnej Rocznicy Urzędu Stanu Cywilnego m. Łodzi,“ ułożony przez naczelnika Urzędu Stanu Cywilnego A. Rzewskiego, b. prezydenta m. Łodzi. Wydany nakładem Magistratu m. Łodzi,

5) od ks. prałata Filipskiego otrzymano „Instrukcję Archiwum Magistratu m. Warszawy” z 1865 roku,

6) od p. Edwarda Rosseta, naczelnika Wydziału Statystycznego m. Łodzi — „Zagadnienia gospodarki samorządowej m. Łodzi“.

7) od Komisarjatu Rządu na m. Łódź dzięki czynności p. komisarza Rządu lżyckiego i kierownika Wydziału Prasowego p. Lewandowskiego, Archiwum otrzymuje codziennie wszystkie afisze, proklamacje, odezwy i t. p. druki efemerydalne, drukowane w Łodzi.

Poza wymienionemi pracami, Zarząd Archiwum nabył do zbiorów pracę p. prof. Lotentza p. t. „Narodziny Łodzi nowoczesnej“, wydaną nakładem Rady Miejskiej m. Łodzi.

W zakończeniu zaznaczyć należy, że choć publiczna pracownia naukowa przy Archiwum nie została jeszcze otwartą z powodu stadjum organizacyjnego niemniej z materiałów archiwalnych, dotyczących powstania styczniowego, korzystał na miejscu p. poseł Waszkiewicz, a z materiałów do dziejów Łodzi—student Warszawskiego Uniwersytetu p. Andrzej Zand.

Wspomnieć należy że Kierownik Archiwum bierze udział w Komisji Miejskiej powołanej do opinjowania zmiany nazw ulic miejskich.

W okresie sprawozdawczym Zarząd Archiwum pozostawał w stałym kontakcie z Naczelną Dyrekcją Zbiorów Archiwalnych Rzeczypospolitej w Warszawie, z Kurją Diecezjalną we Włocławku, Krakowie i Łodzi oraz z historykami: prof. Kochanowskim, dyr. Kaczmarczykiem, dr. Łapacińskim, dyr. Konarskim, posełem Waszkiewiczem, prof. Hajkowskim, prof. Parczewskim, którzy w podjętych pracach organizacyjnych razem z p. prezydentem Cynarskim śpieszyli z chętną i cenną pomocą,

Obwieszczenia i okólniki.

Rozporządzenie

Wojewody Łódzkiego z dnia 26 maja 1926 r. w sprawie zwalczania wścieklizny.

Na podstawie art. 8 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 września 1920 r. (Dz. Ust. R. P. Nr.

102 poz. 676) i art. 6 Rozporządzenia wykonawczego Rady Ministrów z dnia 2 sierpnia 1919 r. (Dz. Pr. Nr. 165 poz. 395), oraz art. 11 punktu 4 ustawy z dnia 25 lipca 1919 r. w przedmiocie zwalczania chorób zakaźnych (Dz. Ust. R. P. Nr. 67 poz. 402) i art. 1125 do 1135 ros. Ustawy Lekarskiej (T. XIII Zb. Pr. i Przep. b. ces. ros. wyd. 1905 r.) w uzupełnieniu § 78, 79 i 80 postanowień obowiązujących do powyższej ustawy z roku 1908, zarządzam, na czas trwania wścieklizny u zwierząt i ludzi, co następuje:

§ 1. W razie dostrzeżenia objawów wścieklizny u psów i kotów, właściciel zwierzęcia, niezależnie od zawiadomienia o tem odnośnych władz (w Łodzi — Komisarjatu Policyjnego lub lekarza weterynaryjnego, w innych miastach — prezydenta, burmistrza, lub lekarza weter., w powiatach lekarza weterynaryjnego, wójta gminy, lub sołtysa) obowiązany jest chorego lub podejrzanego o wściekliznę psa i kota zabić, nie czekając na przybycie lekarza weter. Zabite zwierzę winno być pozostawione dla zbadania weterynaryjnego.

§ 2. Wszystkie inne zwierzęta domowe chore lub podejrzone o wściekliznę należy przetrzymać w osobnem miejscu do czasu przyjazdu lek. wet. i zebrania się komisji weterynaryjno-wykonawczej.

§ 3. Przed przybyciem lek. wet. nie wolno u zwierząt chorych, lub podejrzanych o wściekliznę, wykonywać żadnych zabiegów leczniczych.

§ 4. W razie pokąsania człowieka przez psa, lub kota, nie podejrzanych o wściekliznę, zwierzęta te mają być pozostawione pod nadzorem weterynaryjno-policyjnym na uwięzi i w kagańcu na termin 3-miesięczny, i nie mogą być wyprowadzone z gospodarstwa. Niezachowanie tych warunków przez właściciela zwierzęcia pociąga za sobą natychmiastowe zabicie psa lub kota.

§ 5. Wszystkie pokąsane przez psa wściekłego, lub podejrzanego o styczność z nim, psy i koty mają być bezzwłocznie wybite.

§ 6. Pozostałe w zapowietrzonych miejscowości **psy, winny być** aż do wygaśnięcia zarazy, **trzymane na uwięzi, lub prowadzone na linowce**, względnie zaopatrzone w trwałe kagańce, wykluczające możliwość ukąszenia. Wyjątek stanowią psy myśliwskie i owczarskie, tudzież należące do Towarzystwa Chowu i Tresury psów policyjnych o tyle, że pierwsze — na terenie łowów, drugie — w czasie strzeżenia zwierząt na pastwisku, trzecie — w czasie tresury, względnie tropienia przestępców, mogą chodzić bez linowki, względnie kagańca.

§ 7. W czasie trwania wścieklizny, t. j. od dnia urzędowego jej stwierdzenia aż do wygaśnięcia, **psy biegające samopas** (wałęsające się), **mają być wyławiane i niezwłocznie zabijane.**

§ 8. Przekroczenia niniejszego rozporządzenia będą karane podług art. 25 Ustawy z dnia 25 lipca 1919 r. w przedmiocie zwalczania chorób zakaźnych, w drodze administracyjnej grzywną do 1000 zł. lub aresztem do 3-miesiący.

§ 9. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego.

Łódź, dnia 26 maja 1926 roku.

Wojewoda (—) **Darowski.**

Wobec urzędowego stwierdzenia wścieklizny psów w m. Łodzi rozporządzenie powyższe, ogłoszone w Dzienniku Urzędowym Województwa Łódzkiego z dn. 7 czerwca 1926 r. za Nr. 23, wchodzi na terenie m. Łodzi w życie z dniem dzisiejszym, o czym podaję do wiadomości publicznej.

Łódź, dnia 10 czerwca 1926 roku.

Magistrat m. Łodzi.

Wiceprezydent

(—) **W. Wojewódzki.**

Kronika miejska.

— **Inauguracyjne posiedzenie Komisji Archiwalnej.** W dniu 2 czerwca odbyło się w Sali posiedzeń Magistratu inauguracyjne posiedzenie Komisji Archiwalnej, w którym wzięli udział pp.: prezydent Cynarski, radca min. W. Łopaciński, dyr. Kazimierz Kaczmarczyk, dyr. Kazimierz Konarski, ławnik Hajkowski, radni: dyr. A. Idźkowski i J. Schweig, ks. M. Lewandowicz, prof. Z. Lorentz, M. Hertz, kier. biura Wyd. Stat. S. Kazimierczak i kierownik Archiwum prof. Raciborski. Nieobecni: poseł Waszkiewicz i dyr. Zarządu Miejskiego J. Zalewski.

Po zagajeniu posiedzenia przez przewodniczącego Komisji p. prezydenta Cynarskiego przed porządkiem dziennym wybrano jednogłośnie na honorowego członka Komisji zasłużonego historyka, rektora Jana Kochanowskiego, Kanclerza Kapituły Orderu Orła Białego i postanowiono zawiadomić go o tym fakcie depeszą; następnie na wiceprzewodniczącego Komisji wybrano p. radnego dyr. Idźkowskiego, któremu p. prezydent powierzył przewodnictwo obrad.

Po odczytaniu protokołu konferencji z dnia 27 stycznia r.b. przystąpiono do porządku dziennego, złożonego z następujących punktów:

1) Sprawozdanie z działalności Archiwum za pierwsze półrocze roku ubiegłego;

2) Sprawa lokalu Archiwum;

3) Publikowanie materiałów historycznych;

4) Projekt Statutu archiwalnego, tymczasowej instrukcji dla registry Magistratu i preliminarz budżetu Archiwum na rok 1927;

5) Ustalenie godła miasta i projektowany konkurs;

6) Wolne wnioski.

Uchwalono:

1) przyjąć do wiadomości sprawozdanie z działalności Archiwum

w ubiegłym półroczu r.b. (sprawozdanie to podajemy w dziale sprawozdawczym).

2) Komisja archiwalna uznaje, że podstawą egzystencji i rozwoju Archiwum jest posiadanie stałego lokalu, odpowiadającego jego potrzebom. W tym celu Komisja ponawia dezyderat konferencji z dnia 27 stycznia r.b., ażeby oprócz sali, przeznaczonej na składnicę aktów, która powinna być niedostępna dla interesantów, przeznaczyć na potrzeby biurowe archiwum 2 przyległe pokoje przeznaczone dla pracowników i interesantów. Komisja podkreśla, że ujemny stan Archiwum wywołany został w znacznej mierze częstymi zmianami lokalu; na przyszłość więc przyjąć należy jako podstawę normalnego rozwoju Archiwum. stały lokal odpowiadający jego potrzebom;

3) wybrać komitet redakcyjny w celu publikowania materiałów historycznych, dotyczących Łodzi. Do Komitetu powołano pp. Mieczysława Hertza, posła Waszkiewicza, prof. Lorentza i prof. Raciborskiego. Komitetowi przysługuje prawo kooptacji;

4) a) przyjąć odczytany przez dyr. Kaczmarczyka projekt statutu archiwalnego z dołączeniem nowego punktu, dotyczącego wyodrębnienia Archiwum z Wydziału Prezydjalnego, jako samodzielnej jednostki administracyjnej z prezydentem miasta, jako przewodniczącym na czele;

b) zatwierdzić preliminarz budżetowy Archiwum na rok administracyjny 1927;

c) po przyjęciu do wiadomości projektu tymczasowej instrukcji dla registrarów Magistratu, opracowanego przez prof. Raciborskiego wybrano komitet złożony z pp. dyr. Zalewskiego, radcy prawnego mec. Żelazowskiego i prof. Raciborskiego w celu uzgodnienia projektu z obowiązującymi statutami i regulaminami administracji miejskiej;

5) powierzyć Archiwum zebranie wszelkich danych heraldycznych dotyczących godła miasta; ogłoszenie konkursu narazie uznano za przedwczesne.

Pozatem radca min. W. Łopaciński zakomunikował, że z polecenia Nacz. Dyrektora Archiwów Rzeczypospolitej prof. Paczkowskiego dokonano poszukiwań w Archiwach Państwowych archiwaryj dotyczących Łodzi i spis ten przesłany będzie do Archiwum Łódzkiego.

Nadto na wniosek d-ra Schweiga uznano za pożądane: a) aby Archiwum gromadziło fotografie charakterystycznych widoków miasta lub też poszczególnych obiektów, b) aby utworzony został przy Archiwum dział Muzealny.

Czterogodzinne obrady zamknął p. prezydent M. Cynarski, dziękując zebrany za owocną współpracę. Obrady protokołował red. S. Kazimierczak.

— **Wypłacenie nagród autorom wyróżnionych projektów na budowę Domu Ludowego.** Magistrat polecił Kasie Miejskiej wypłacić należność przyznaną przez Sąd Konkursowy autorom nagrodzonych projektów na budowę Domu Ludowego. Jak się dowiadujemy, odpowiednie przekazy zostały już przez Główną Kasę Miejską przesłane do Warszawy.

— **Z Rady Szkolnej m. Łodzi.** W poniedziałek, dnia 7 b.m. pod przewodnictwem dr. Skalskiego odbyło się posiedzenie Rady Szkolnej m. Łodzi.

Po przyjęciu protokołu odczytano komunikaty, między innymi pismo Kuratorium Szkolnego w sprawie inwentarza, nabytego przez Opieki Szkolne. Pismo to wyjaśnia, iż inwentarz szkolny nabyty przez Opieki z funduszów, otrzymanych z wszelkiego rodzaju imprez, jest wyłączną własnością szkoły.

Następnie w sprawie składania przez kierowników miesięcznych wykazów nieregularnego uczęszcza-

nia dzieci do szkół powszechnych i danych statystycznych przyjęto do wiadomości oświadczenie inspektora szkolnego, iż sprawa ta zostanie uregulowana w drodze zarządzenia władz szkolnych.

Wreszcie po długiej i szczegółowej dyskusji przyjęto na wniosek radnego Papisa dezyderat w sprawie unormowania szkolnictwa powszechnego na terenie miasta na następujących zasadach:

1) w klasach poszczególnych umieszczać nie więcej, niż trzy kolejne roczniki;

2) otwierać dla dzieci opóźnionych w nauce specjalne oddziały;

3) wystąpić do Magistratu z wnioskiem o otwarcie dostatecznej ilości szkół wieczorowych dla młodzieży w wieku pozaszkolnym (analfabetów i półanalfabetów) w zakresie od 1 do 5 klasy;

4) nie przenosić klas starszych na naukę popołudniową;

5) kasować w miarę możliwości naukę popołudniową w lokalach pozbawionych oświetlenia elektrycznego tudzież w izbach szczupłych;

6) za maksymalną normę obciążania izb lekcyjnych uznać 1,25 dziecka na 1 mtr. kwadratowy.

Poza tem w związku z ogłoszonym konkursem na stanowisko kierownika szkoły powszechnej Nr. 66 na Widzewie — Rada Szkolna wypowiedziała się za kandydaturą p. Andrzeja Kotyni.

— **W sprawie terenu na budowę domu Tow. „Kropla Mleka“.** Towarzystwo „Kropla Mleka“ zwróciło się do Magistratu z prośbą o wydzielenie z gruntów miejskich na polesiu Widzewskim terenu o obszarze 1 i pół morgi na budowę domu dla „Kropli Mleka“. Według informacji wspomnianego Towarzystwa — przedstawił na Polskę Komitetu Rockefellera dyr. Generalnej Dyrekcji Zdrowia — dr. Wroczyński przyrzekł, iż wspomniany Komitet udzieli niezbędnych funduszy na budowę domu pod warunkiem,

że Tow. „Kropla Mleka“ uzyska od miasta odpowiedni teren na budowę.

Magistrat zasadniczo przychylił się do podania Towarzystwa i postanowił polecić Wydziałowi Budownictwa wyszukanie odpowiedniego terenu.

— **Stacja opieki nad dzieckiem.**

W celu utrzymania kontaktu z osobami, którym Wydział Opieki Społecznej oddaje dzieci z zakładów miejskich na wychowanie oraz ze względu na konieczność stałej kontroli stanu zdrowotnego wspomnianych dzieci Komisja Gospodarcza Wydziału na ostatniem posiedzeniu postanowiła zorganizować przy I Miejskim Domu Wychowawczym (Tramwajowa 15) Stację Opieki nad Dzieckiem.

Lekarze Stacji badać będą periodycznie oddane na wychowanie dzieci oraz udzielać opiekunkom wskazówek, co do warunków pielęgnowania dziecka. Poza tem opiekunki otrzymywać będą ze Stacji pokarm dla dzieci.

— **Wyniki ankiety o chorych na raka.** W Wydziale Statystycznym dokonano — przy współudziale przewodniczącego Sekcji do walki z rakiem d-ra J. Marzyńskiego — opracowania materiałow ankiety o chorych na raka. Ankiety tę przeprowadził Wydział Statystyczny w styczniu r. b. za pomocą specjalnych formularzy, rozesyłanych do wszystkich lekarzy oraz zakładów leczniczych w Łodzi. Z 396 lekarzy, którym zostały dostarczone wspomniane formularze, 69 nie dało odpowiedzi. Z zebranych materiałow wynika, iż w ciągu stycznia r. b. pod obserwacją lekarzy znajdowało się 177 chorych na raka, w tej liczbie 56 mężczyzn i 121 kobiet. Wśród mężczyzn było 6 w wieku do lat 40, wśród kobiet było w tym wieku 24. W ogólnej zatem liczbie chorych, osoby w wieku poniżej 40 lat stanowiły 17%. Ustalenie tej cyfry ma znaczenie ze względu na tendencję rozprzestrze-

niania się choroby raka i na młodsze grupy wieku.

Klasyfikacja chorych podług umiejscowienia choroby wykazała, że wśród mężczyzn najliczniejsze były przypadki raka żołądka i wątroby (55,4% — ogólnej liczby przypadków raka wśród mężczyzn), wśród kobiet zaś najwięcej rozpowszechniony jest rak części rodnych (40,5 proc. ogólnej liczby przypadków raka wśród kobiet).

Sprawa leczenia przedstawiała się następująco: w 69 przypadkach miała miejsce operacja, niekiedy obok leczenia Roentgena; wyłączone leczenie Roentgenem stwierdzono w 29 przypadkach; w 12 zaś przypadkach stosowano inne środki. Ogółem więc było 110 przypadków leczonych. Nielezione stanowiły około 40 proc. ogólnej liczby.

Przypadków współistnienia raka w bliższej lub dalszej rodzinie stwierdzono załedwie 10, co w ogólnej liczbie badanych przypadków stanowi niespełna 6 proc.

Chorych, dotkniętych oprócz raka innymi przewlekłymi chorobami, było 18; z nich 4-ch miało gruźlicę, 4-ch wrzód żołądka, 2 kamice, 8 — inne choroby.

Wśród chorych przeważa proletarjat robotniczo-rzemieślniczy, odpowiednio zresztą do jego liczebności w zaludnieniu miasta. Na uwagę zasługuje, że klasyfikacja chorych według wyznania i według wielkości zajmowanych mieszkań daje wyniki, zgodne z odpowiednimi cyframi, dotyczącymi całej ludności m. Łodzi. Fakty te wskazują, że rak w jednakowej mierze dotyka różne warstwy ludności.

Jak z prac Wydziału Statystycznego wynika, w Łodzi co dzień średnio jedna osoba umiera na raka. W ciągu ostatnich 8 lat (statystyka miejska w Łodzi od tylu lat jest prowadzona) rak zabrał w Łodzi 2,571 ofiar. W roku 1925 liczba zgonów wskutek raka osiągnęła maksymalną w ośmioleciu cyfrę 408.

OD REDAKCJI.

Do niniejszego numeru załączamy dla naszych stałych prenumeratorów 1 egzemplarz broszury p. t.

„Sprawa Elektrowni w Łodzi“.

Treść Nr. 26.

W kwestji konwersji kredytów budowlanych.

Dział sprawozdawczy.

Protokół 13 (IV sesji) pos. Rady Miejskiej z dn. 27 maja 1926 r. (dok.)

Sprawozdanie z działalności Archiwum Miejskiego w pierwszym półroczu 1926 r.

Obwieszczenia i okólniki.

Rozporządzenie Wojewody Łódzkiego w sprawie zwalczania wścieklizny.

Kronika miejska.

Licytacje przymusowe.

Wydział Podatkowy Magistratu m. Łodzi niniejszem podaje do wiadomości, że **w dniu 30 czerwca 1926 roku, między godziną 9-tą rano a 4-tą popołudniu** odbędą się licytacje przymusowe ruchomości u niżej wymienionych osób za niewpłacone podatki:

Ajzner E. S. Zgierska 12, szafa. Borkensztajn J., Konstanytnowska 38, meble. Cymerman S. M., Cegielniana 50, meble. Chęciński D., Jakuba 10, 2 szafy, 2 ręczne warsztaty tkackie. Działożyński W., Wschodnia 20, meble. Dancer B., Zgierska 57, 200 kaw. mydła. Dymant F., Aleksandryjska 19, meble. Fruchtgarten Ch., Jerolimiska 7, meble. Frydman N., St. Rynek 15, meble. Frajdenrajch M., Zgierska 12, meble. Grzybowski J., Franciszkańska 2 | 4, meble. Grosman I., Gdańska 5, meble. Gotlib Ch., Konstanytnowska 18, kredens. Grosberg Ch. L., Jakuba 6, meble. Grynbal I., St. Rynek 12, meble. Hochman M., Zgierska 84, meble. Hendeles F., Północna 23, meble. Izakowicz L., Konstanytnowska 35, meble, Joskowicz Z., Zgierska 11, 50 but. wody kolońskiej. Jasnakowski A., Marysińska 59, lustro. Jankielowicz, S. Rynek 9, kontuar. Korzec F., Drewnowska 11, meble. Korzeniński D., Wschodnia 20, maszyna do szycia. Lelenowski A., Zgierska 43 | 45, 3 worki mąki. Lida M., Północna 25, 2 szafy. Lewkowicz M., Aleksandryjska 25, meble. Moszkowicz L., Jakuba 10, meble. Moncarz Z., Północna 21, meble. Pudłowski Ch., Zgierska 30, zegar. Pawłowski J., Zgierska 77, meble. Potersman, Zgierska 12, kredens. Rochwelt M., Kielbacha 27, meble. Rajbenbach B., Aleksandryjska 15, meble. Sztajnhorn B., Drewnowska 9, meble. Samuel W., Gdańska 5, meble. Szenman W., Gdańska 8, lustro, zegar. Silbersztajn B., Wschodnia 35, meble. Szpajzer S., Zgierska 13, zafa, Sochaczewski H., Zgierska 13, meble. Sendyk A., Aleksandryjska 11, meble. Szychler H., Aleksandryjska 19, meble. Szlamowicz M., Wolborska 19, szafa. Szmulewicz R., Wolborska 16, meble. Sendyk H., Zgierska 30, 25 kg. mydła. Tajtelbaum A., Drewnowska 5, meble. Tajtelbaum J., Konstanytnowska 49, meble. Wajzman L., Wschodnia 24, meble. Warszawski N., Jakuba 10, meble. Wajkselisz J. D., Jerolimiska 9, maszyna do szycia, meble. Zendeł Ch., Wschodnia 19, meble. Zandberg F., Wschodnia 20, 40 koszul damskich. Zandman M., Zgierska 11, 3 worki grochu.

W dniu 1 lipca między godz. 9-tą rano, a 4-tą po południu.

Ader J., Zachodnia 68, meble. Adler S., Kilińskiego 105, meble. Ajzenberg M., Zawadzka 15, meble. Abugow M., Zawadzka 21, kredens. Alter I., Zawadzka 37, kredens. Bacharjer A., Wschodnia 33, meble. Blankiet M., Zielona 53, meble. Borzęcka E., Zachodnia 30, meble. Bendorf G. A., Kilińskiego 132, towar w sklepie. Bloch S., Zawadzka 9, szafa. Blumenfeld A., Zawadzka 15, 7 szt. koszul, 100 szt. półkoszulków. Bloch L., Kilińskiego 19, meble. Bacharjer M., Zawadzka 29, urządzenie mieszkania. Blumowicz S. M., Konstanytnowska 14, meble. Brener A., Piotrkowska 80, maszyna do pisania. Berger M. A., Piotrkowska 33, meble. Besterman A., Narutowicza 47, zegar. Bezille E., 6-go Sierpnia 46, bilard. Cyncynatus E., Wschodnia 21, 50 kg. czekolady. Cwajgenbaum A., Główna 61, 5 szt. papierośnic. Haber H., Konstanytnowska 69, 2 stoliki. Colle J., Piotrkowska 33, meble. Duński J., Wschodnia 25, różny towar w sklepie. Dymant A., Wschodnia 25, meble. Deresz B., Kilińskiego 49, samowar. Diament E., Kilińskiego 63, meble, zegar. Drebert E., Zakątna 47, otomana. Działowski Ch. H., Zawadzka 33, maszyna do szycia. Dymantman N., Rokicińska 33, 79 kg. papieru, waga, zegar, kredens. stół. Eilenberg H. M., Kilińskiego 49, meble, zegar, lampa. Elencwajg Z., Zakątna 21, kredens. Erenrajch S., Zawadzka 40, meble. Epsztajn M., Zawadzka 49, kredens. Einbor A., Cegielniana 17, meble, maszyna do szycia. Farber A., Wschodnia 23, tremo. Frajdenrajch I., Wschodnia 25, maszyna do szycia. Frajertag M., Zachodnia 41, pianino. Feldman S. J., Zachodnia 52, maszyna. Fiszer W., Zakątna 13, meble. Fuks J., Zakątna 54, meble. Fajertag M., Zawadzka 1, 4 pary butów męskich. Fajnzylber S., Zawadzka 15, meble. Frenkiel, Zawadzka 36, zegar, pomocnik. Frenkiel K., Kilińskiego 50, zegar, kredens. Frydman M., Zawadzka 40, meble. Ferster J., Wschodnia 57, meble, maszyna do szycia, zegar. Granek S., Wschodnia 25, szafa. Goldberg J., Gdańska 31a, różne towary w sklepie, meble. Gotlib I., Gdańska 31a, meble, Hothajner J., Kilińskiego 29, 6 warsztatów tkackich ręcznych. Glazer M., Zielona 5, meble, zegar. Gincberg I., Zachodnia 66, maszyna (trajb). Glasman M., Zawadzka 30, meble. German A., Zawadzka 44, pianino. Guterman N., Kamienna 2, szafa. Goldfeder P., Piotrkowska 69, tremo. Garnis W., Rzgowska 157, meble. Halpern S., Wschodnia 50, 2 wagi, bufet, urządzenie sklepu, 10 kg. karmelków, meble. Heftman A., Zielona 55, meble. Herszkowicz U., Zawadzka 9, szafa. Hermelin H., Zawadzka 9, zegar. Herszkopf B., Zawadzka 38, meble. Hofman F., Cegielniana 118, fortepian. Justan J., Zielona 48, biurko. Gutelewicz Ch., Zawadzka meble. Jastrzębski S., Zielona 49, herbata. Jospowicz A., Zawadzka 23, maszyna do szycia.

„Jedwab“ Sp. Piotrkowska 121, maszyna do pisania. Klajnman N., Cegielniana 51, biurko. Kujawski T., Cegielniana 91, tremo. Kałuszynier L., Zielona 57, kredens. Kryszek M., Kilińskiego 60, szafa, kredens. Kon J., Zachodnia 50, meble. Koprowski N., Zachodnia 72, fortepian. Kacenenbogen S., Kilińskiego 120, meble, zegar. Krauze I., Zawadzka 22, meble. Kałużyńska E., Konstancyńska 5, zegar, 20, krzesel, 10 stolików. Kańczuk M., Zawadzka 36, zegar, meble. Kalin A., Zawadzka 3, 7 szafa, Kuperman P., Konstancyńska 11, biurko, meble. Kujawski I., Konstancyńska 72, szafa, 15 czapek. Koplewicz F., Zawadzka 33, tremo. Lerch B., Południowa 15, meble, zegar. Lajzerowicz M., Wschodnia 21, 100 pudełek bawełny. Lajzerowicz J., Zgierska 14, waga, beczka, 40 but. octu. Landsberg F., Zielona 57, meble. Lipszyc J., Zachodnia 40, meble, Lande I., Zachodnia 68, meble. Lewin S., Kilińskiego 86, biblioteka, biurko. Chwit L., Zawadzka 30, 2 szafy. Lipszyc G., Zawadzka 44, kredens. Leszczyński E. L., Piotrkowska 37, 2 szt. bostonu. Lew W., Piotrkowska 37, tremo, Laks L., Wschodnia 17, zegar. Litrowski Ch., Południowa 68, 5 biurko, kasa ogniotrwała, maszyna do pisania duża i mała, szafa, prasa kopijowa. Moszkowicz H., Wschodnia 50, meble. Missala W., Zachodnia 41, biurko. Milawska D., Zawadzka 49, 2 szafy. Miller M., Przejazd 2, lustro. Nowak J., Zawadzka 9, kredens. Niechcicka A., Konstancyńska 13, meble, szafa sklepowa. Openhajn i Besterman, Zachodnia 70, waga, biurko. Piker M., Zawadzka 19, meble, maszyna do szycia. Piechowicz D., Kilińskiego 47, meble. Pechwasser M., Sienkiewicza 9, szafa. Pfefer A., Kamienna 1, szafa. Rokman S., Cegielniana 51, szafa. Kalman Rubin, Wschodnia 23, kredens. Rozenblum N., Gdańska 31a, kredens. Rabinowicz J., Wschodnia 50, kredens. Rotenberg J., Zielona 53, szafa. Rotensztajn H. D., Zachodnia 42, szafa. Rozen M., Zakątna 21, tremo. Rozentraub P., Zakątna 65 szafa. Rotbart S., Zawadzka 39, kredens. Rozenblum P., Piotrkowska 33, kredens. Rozenblat E., Cegielniana 68, cewiarzka krzyżowa. Rozencajg J., Cegielniana 54, kredens, stół, tremo. Skorasiński I., Gdańska 11, meble. Szymański A., Gdańska 11, 2 szafy, maszyna do szycia, Szwaberg L., Gdańska 11, meble. Szmand S., Gdańska 35, kredens, maszyna do szycia. Szajnig A., Wschodnia 49, lustro-tremo. Sztajer I., Wschodnia 50, lustro-tremo, 5 swetrów. Sztzman M., Wschodnia 64, meble, zegar. Szer H., Kilińskiego 41, fortepian. Śliwka M., Zachodnia 41, szafa. Szeps B., Zachodnia 52, kredens. Szatan Ch. M., Zachodnia 54, maszyna do szycia. Szpigiel W., Zachodnia 59, maszyna do skracania. Szapsa Pik, Zakątna 15, kredens. Szereszewski J., Kilińskiego 89, kredens. Sztrauch S., Zawadzka 9, meble, Sztajnhauer H., Zawadzka 29, meble, zegar. Szapiro I., Zawadzka 37, meble, obrus. Sztrowajs B., Cegielniana 51, meble. Szwarcman B., Piotrkowska 17, kasa ogniotrwała. Szur J., Zawadzka 39, kredens, stół, biurko, tremo. Szwarc H., Zawadzka 50, łóżko. Stefański F., Konstancyńska 54, 8 par bucików. Strykowski J., Karola 8, szafa, otomana. Szeński A., Piotrkowska 37, 30 szt. płótna. Sosnowski M., Piotrkowska 31, maszyna krawiecka. Szarfhar Ch., Piotrkowska 31, szafa. Silberzac N., Sienkiewicza 9, kredens, stół, 7 krzesel. Tangerson H., Główna 59, bufet, waga. Tuszyński J., Kilińskiego 89, kredens. Tajtelbaum Ch. M., Piotrkowska 37, 3 szt. towaru. Tosk I. M., Sienkiewicza 7, 2 szafy. Toskiewicz J., Sienkiewicza 26, meble. Urbanowski A., Zakątna 21, biurko. Urbach M., Kamienna 2, 10 par butów. Wdowiński F., Wschodnia 49, tremo. Wiślicka Cy., Zielona 61, meble. Wizental M., Zachodnia 65, szafa, maszyna. Winter A., Zachodnia 68, maszyna do szycia, zegar, stół. Wasercijer A., Zawadzka 36, fortepian. Wajland F., Zawadzka 37, zegar. Wilf H., Kamienna 4, szafa. Wasiak L., Składowa 24, meble, zegar. Wajs B., Konstancyńska 12, kredens. Zand J., Gdańska 73, kredens, pomocnik. Zylbersztajn M., Wschodnia 49, meble. Złoczewski I. A., Zawadzka 12, urządzenie sklepowe. Zaromb S., Kilińskiego 21, tremo. Zylberman I., Kilińskiego 41, 2 szafy, lustro. Zeliger I., Zawadzka 6, lustro. Zalcman H., Kilińskiego 75, maszyna do szycia, szafa. Zelman A., Zakątna 17, otomana, Zylberg S., Zakątna 19, kredens. Żychliński małż., Zawadzka 19, meble. Żelichowski E., Zawadzka 9, meble. Żelcer J., Zawadzka 23, zegar. Żerykier L., Zawadzka 36, meble. Żymer L., Zawadzka 40, kredens. Bender Z., Cegielniana 32, 2 szafy. Durejski St., Narutowicza 5, tremo. Szczeciński Feliks, Kilińskiego 125, 200 litrów wódek i likierów.

W dniu 2 lipca r.b. między godz. 9-tą rano, a 4-tą popołudniu.

Bukiet N., Piotrkowska 200, kasa ogniotrwała. Bednarz A., Kałna 54, bilard. Durny Józef, 60 par kamasz męskich. Dębowski, Nowokrótka 12, stół. Ejbyszyc I., Piotrkowska 50, meble. Cudkiewicz C., Główna 34, meble. „Gostomski K. i S-ka“, Napiórkowskiego 23, urządzenie fabryczne. Rerszenberg J., Główna 46, artykuły spożywcze. Heneld P., Amenhofa 38, kredens. Jasinowskiego J., Piotrkowska 117, pianino. Kolc G., Główna 6, firanki, meble. Kopolowicz J., Kilińskiego 134, 2 lustra. Lichtensztajn D., Amenhofa 17, meble. Monas T., Rzgowska 59, meble. Robinsztajn T., Piotrkowska 132, fortepian, meble. Szindler A., Główna 11, tremo, Tauman M., Juljusza 6 | 8, biurko. Wandakowicz J., Gubernatorska 15, szafa. Wilmański Br. Główna 31, tremo.